

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА ЛЬОТНА АКАДЕМІЯ

Столярчук Н.В.

ТЕОРІЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

спеціальність 073 «Менеджмент»

ОПП «Менеджмент міжнародних авіаційних перевезень»

м. Кропивницький
2025 р.

УДК 330.4

Рецензент: Панченко В.А.— завідувач кафедри менеджменту авіаційної діяльності, д.екон.н., професор.

Столярчук Н.В.

Теорія економічного аналізу: методичні рекомендації до виконання самостійної роботи. Кропивницький: УДЛА, 2025. 33 с.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи, розроблені відповідно до робочого навчального плану та робочої програми навчальної дисципліни «Теорія економічного аналізу» для здобувачів вищої освіти, першого бакалаврського рівня, спеціальності 073 «Менеджмент».

Методичні рекомендації для самостійного опрацювання містять: зміст, вступ, пояснювальну записку із загальними рекомендаціями щодо організації самостійної роботи, схему навчальної дисципліни, тематичний план, питання для самостійного опрацювання та самоперевірки, тестові питання, практичні задачі для самостійної роботи та інформаційно-методичне забезпечення навчальної дисципліни.

Розглянуто та рекомендовано до розгляду на науково-методичній раді академії на засіданні кафедри менеджменту авіаційної діяльності, протокол від 19 березня 2025 року №5, розглянуто на науково-методичній раді академії та рекомендовано до видання та використання в освітньому процесі, протокол від ____

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Мета та значення навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівців	4
1.2. Місце навчального курсу та його зв'язок з іншими навчальними дисциплінами	5
1.3. Цільова настанова	5
2. Схема навчальної дисципліни	6
3. Тематичний план	8
4. Зміст самостійної підготовки	10
4.1. Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки	10
4.2. Комплект тестових завдань з навчальної дисципліни	13
4.3. Комплект типових задач/ситуаційних вправ з навчальної дисципліни	24
5. Питання до підсумкового контролю	30
6. Список рекомендованих джерел інформації	31

ВСТУП

Формування висококваліфікованого фахівця вимагає самостійності в проведенні аналізу досліджень, вирішенні виробничих ситуацій і вміння доводити вибір в реальних виробничо-організаційних умовах господарювання підприємства. Предметом навчальної дисципліни «Теорія економічного аналізу» є дослідження господарської діяльності, встановлення причинно-наслідкових взаємозв'язків у процесі виробництва, кількісне оцінювання впливу факторів на результати діяльності з допомогою аналітичних методів та пошук резервів підвищення ефективності господарювання підприємства. Закріплення теоретичних основ з навчальної дисципліни «Теорія економічного аналізу» здійснюється через одну з ефективних форм підготовки - самостійну роботу здобувачів вищої освіти, протягом викладання лекційного матеріалу і вирішення практичних завдань.

Ці три складові будуть сприяти:

- формуванню логіки економічного аналізу як на макро-, так і на мікрорівні;
- закріпленню теоретичних знань і практичних навичок використовувати методи та моделі економічного аналізу для вивчення виробничо-фінансової діяльності підприємств;
- набуттю належних навичок прогнозувати фінансово-господарську діяльність підприємств та знаходити шляхи підвищення ефективності господарювання
- вмінню приймати обґрунтовані управлінські рішення, використовуючи результати економічного аналізу, на підприємствах і в організаціях;
- оволодінню комплексом навичок пізнання, аналізу, оцінці, вибору з обґрунтуванням відповідних варіантів;
- формуванню науково-дослідного і аналітичного світогляду та вмінню його ефективного використання в практичній діяльності.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти - важлива складова навчального процесу, яка сприяє активізації засвоєння здобувачами вищої освіти знань та їх реалізації, формує вміння вчитися і займатися науковою роботою, а також є основним засобом освоєння навчального процесу здобувачами вищої освіти в позалекційний час.

Мета самостійної роботи - сприяти більш глибокому засвоєнню здобувачами вищої освіти знань з навчальної дисципліни «Теорія економічного аналізу» і формуванню самостійності, як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні аналізувати, систематизувати, планувати і контролювати свою діяльність.

Метою самостійної роботи є поглиблення та закріплення знань, отриманих під час лекцій і практичних занять, розвиток навичок критичного мислення, самостійного аналізу процесів та явищ, а також формування вмінь застосовувати теоретичні знання на практиці. Самостійна робота дозволяє здобувачам вищої освіти розвивати здатність до проведення економічного аналізу, опрацювання економічних даних, підготовки аналітичних матеріалів і проведення досліджень у сфері економічної політики. Вона сприяє розширенню інтелектуальної самостійності здобувачів вищої освіти і формуванню відповідальності за своє навчання та професійний розвиток.

Завданням самостійної роботи здобувачів вищої освіти є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація отриманих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань і наукових робіт, а також виявлення прогалин в системі знань з предмета.

Зміст самостійної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Теорія економічного аналізу» визначається навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями викладача. Самостійна робота здобувачів вищої освіти забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни «Теорія економічного аналізу»: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектом лекцій тощо.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Мета та значення самостійної роботи в системі професійної підготовки фахівців. Навчальна дисципліна «Теорія економічного аналізу» є вибірковою компонентою

ОПП «Менеджмент міжнародних авіаційних перевезень» циклу професійної підготовки менеджерів. У сучасних умовах великого значення набули питання стабільного економічного розвитку та регулювання діяльності підприємств і організацій. Вивчення навчальної дисципліни «Теорія економічного аналізу» надає здобувачам вищої освіти інструменти для розуміння цих явищ та розробки ефективних економічних рішень.

Теорія економічного аналізу є однією з ключових фундаментальних наук, що досліджує закономірності розвитку економічних систем, методи оцінки їхнього стану та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Вона ґрунтується на принципах економічної теорії, статистики, математики та логіки, формуючи наукові підходи до вивчення економічних процесів.

Основна мета цієї науки — виявлення факторів, що впливають на ефективність господарської діяльності, аналіз причинно-наслідкових зв'язків та прогнозування подальшого розвитку економічних об'єктів. Вона застосовується на макро- і мікрорівнях, охоплюючи як національні економіки, так і діяльність окремих підприємств.

Завдяки системному підходу та використанню кількісних і якісних методів аналізу, теорія економічного аналізу є основою для ухвалення стратегічних і тактичних рішень у бізнесі, державному управлінні та фінансовій сфері.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теорія економічного аналізу» є формування у майбутніх фахівців необхідного рівня компетенції щодо наукових основ економічного аналізу та навичок використання методів і прийомів економічного аналізу для вивчення виробничо-фінансової діяльності підприємств і організацій.

1.2. Місце навчального курсу та його зв'язок з іншими навчальними дисциплінами.

Навчальна дисципліна "Теорія економічного аналізу" займає важливе місце в системі економічної освіти, оскільки забезпечує здобувачів вищої освіти знаннями та навичками щодо оцінки економічних процесів, прийняття обґрунтованих управлінських рішень та прогнозування розвитку економічних систем. Він формує аналітичне мислення, що є основою для ефективного управління в різних сферах економіки. Вивчення курсу «Теорія економічного аналізу» базується на знаннях, одержаних здобувачами вищої освіти при вивченні дисциплін «Вища та прикладна математика», «Основи економічної теорії», «Мікроекономіка» та інших загальноосвітніх (та професійних) дисциплін навчального плану підготовки бакалавра. Таким чином, "Теорія економічного аналізу" є інтегративною дисципліною, що поєднує знання з різних економічних напрямів, формуючи комплексне розуміння закономірностей і тенденцій економічного розвитку.

1.3. Цільова настанова. В результаті вивчення навчальної дисципліни «Теорія економічного аналізу» здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- сутність економічного аналізу його місце та значення в системі управління сучасного підприємства;

- наукові основи економічного аналізу;
- метод та методологію економічного аналізу;
- основи та принципи організації інформаційного забезпечення економічного аналізу;
- види та класифікацію економічного аналізу;
- традиційні економіко-логічні і сучасні економіко-математичні методи та моделі;
- сутність комплексного аналізу фінансового становища підприємства;
- методичні основи аналізу найважливіших показників виробничо-фінансової діяльності підприємств;

уміти:

- вільно орієнтуватися в теоретичних та практичних проблемах економічного аналізу;
- використовувати методи та моделі економічного аналізу для вивчення виробничо-фінансової діяльності підприємств;
- прогнозувати фінансово-господарську діяльність підприємств;
- знаходити шляхи підвищення ефективності господарювання;
- приймати обґрунтовані управлінські рішення, використовуючи результати економічного аналізу, на авіаційних підприємствах і в організаціях;

бути ознайомленими:

- з системою економічної інформації як бази даних для аналізу господарської діяльності підприємств різноманітних форм власності;
- з процесуальною побудовою аналітичної роботи та елементами аналітичного процесу: етап, процедура, операція.
- з принципами побудови програм економічного аналізу господарської діяльності підприємства та регламентацією і формами реалізації аналітичного процесу.

При вивченні навчальної дисципліни здобувач вищої освіти набуває наступні компетентності, з урахуванням вимог освітньої програми, відповідно до спеціальності та освітньо-професійної програми:

Загальні компетентності:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахові компетентності:

- здатність аналізувати результати діяльності авіаційного підприємства / організації – суб'єкта ЗЕД, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього і внутрішнього середовища.

Програмні результати навчання:

- виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень;
- застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації;
- демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та між культурності;
- демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

2. СХЕМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Год. самост. роботи	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1 Наукові основи, методи та методика економічного аналізу			
Тема 1. Наукові основи економічного аналізу	7	Дослідити аналіз як найважливішу рису діалектики. Розуміти зв'язок економічного аналізу з іншими науками і дисциплінами. Знати основні принципи економічного аналізу. Охарактеризувати економічний аналіз як галузь економічної науки.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація, розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття
Тема 2. Зміст, предмет та завдання економічного аналізу	7	Розуміти зміст економічного аналізу. Дослідити предмет та об'єкти економічного аналізу. Охарактеризувати завдання економічного аналізу. Розуміти роль і місце економічного аналізу в управлінні та підвищенні ефективності господарювання.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація, розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття
Тема 3. Метод і методика	7	Визначити поняття методу економічного аналізу.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація,

економічного аналізу		Знати систему класифікації аналітичних показників. З'ясувати поняття фактору в економічному аналізі. Охарактеризувати принципи аналітичного вивчення господарської діяльності. Знати методику проведення економічного аналізу.	розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття
Тема 4. Економіко-логічні (традиційні) методи та прийоми економічного аналізу	19	Дослідити абсолютні, відносні та середні величини. Розуміти прийоми порівняння, групування та деталізації. З'ясувати сутність балансового та графічного методів економічного аналізу. Розуміти сутність прийому елімінування та способів ланцюгової підстановки, абсолютних, відносних різниць, відсоткових різниць. Охарактеризувати методи: простого додавання нерозкладеного залишку, коригуючого коефіцієнту, індексний, інтегральний, пропорційного ділення та спосіб участі на паях.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація, розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття
Змістовий модуль 2 Комплексний економічний аналіз та економіко-математичні методи			
Тема 5. Економіко-математичні методи та моделі в економічному аналізі	20	Розуміти сутність економіко-математичного моделювання господарських операцій та процесів. Знати типи економіко-математичних моделей та основні прийоми моделювання факторних систем. Знати загальну характеристику економіко-математичних методів. Вивчити систему класифікації задач економічного факторного аналізу. Розуміти сутність евристичного прийому, теорії ігор та теорії масового обслуговування. Знати методи детермінованої комплексної оцінки господарської діяльності. Розуміти сутність стохастичного моделювання, методу кореляційно-регресійного аналізу.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація, розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття
Тема 6. Інформаційне забезпечення та організація аналізу господарської діяльності	8	Дослідити систему економічної інформації та принципи організації інформаційного забезпечення аналізу господарської діяльності. Знати вимоги, яким має відповідати система економічної інформації та класифікація видів економічної інформації. Знати джерела інформації для проведення економічного аналізу. Розуміти процесуальна побудову аналітичної роботи, розподіл обов'язків між виконавцями.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація, розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття

		Охарактеризувати автоматизоване робоче місце аналітика.	
Тема 7. Види економічного аналізу та основи їх класифікації	8	Знати систему класифікації видів економічного аналізу. Охарактеризувати види економічного аналізу: техніко-економічний, соціально-економічний, управлінський, фінансовий та функціонально-вартісний. Розуміти особливості організації та методика оперативного, поточного та перспективного аналізу. Знати сутність внутрішньогосподарського аналізу.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація, розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття
Тема 8. Система комплексного економічного аналізу і пошук резервів підвищення інтенсифікації та ефективності виробництва	8	Знати визначення системного аналізу та його задачі. Розуміти методику комплексної оцінки інтенсифікації та ефективності господарювання. Розуміти зміст комплексного аналізу, характеристика блоків комплексного економічного аналізу. Охарактеризувати інформаційну модель виробничо-господарської діяльності. Знати визначення поняття та класифікацію резервів.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація, розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Змістовий модуль 1 Наукові основи, методи та методика економічного аналізу

Тема 1. Наукові основи економічного аналізу.

Аналіз як найважливіша риса діалектики. Економічний аналіз і теорія пізнання. Економічний аналіз та основні принципи діалектики. Місце економічного аналізу в системі наук.

Основні принципи економічного аналізу. Системність, комплексність економічного аналізу та зв'язок з економічною теорією.

Тема 2. Зміст, предмет та завдання економічного аналізу.

Сутність економічного аналізу як засобу дослідження економічних явищ у процесі господарської діяльності підприємств. Зміст економічного аналізу та його предмет. Завдання аналізу ринкової економіки.

Тема 3. Метод і методика економічного аналізу.

Метод економічного аналізу господарської діяльності: визначення та характерні особливості.

Система показників, її формування та використання в економічному аналізі. Класифікація аналітичних показників: кількісні та якісні, факторні та результатні, загальні та часткові, абсолютні та відносні, об'ємні та питомі.

Поняття фактору в аналізі як умови, що визначає соціально-економічні явища та процеси; характеристика причин змін результатів діяльності підприємств. Класифікація та ранжирування факторів, що визначають результати господарської діяльності.

Тема 4. Економіко-логічні (традиційні) методи та прийоми економічного аналізу.

Економіко-логічні методи та прийоми обробки даних, що використовуються при вивченні економічних процесів та явищ.

Класифікація економіко-логічних методів і прийомів та сфера їх застосування.

Порівняння, форми порівняння та їх використання в аналізі. Забезпечення порівнюваності показників.

Розрахунок показників бізнес-плану, обліку, звітності та вибірових спостережень на основі єдиної оцінки.

Поняття абсолютних, відносних та середніх величин їх використання для аналізу виробничо-фінансової діяльності підприємств

Прийоми групування для вивчення взаємозв'язку між факторними та результативними показниками, вивчення тенденцій розвитку та зміни економічних явищ, що досліджуються. Види групувань, що використовуються для вирішення аналітичних завдань.

Прийоми деталізації загальних показників за ознакою часу, місцем здійснення господарських операцій, процесів, центрами відповідальності та складовими елементами (частками) показників. Деталізація як основа розробки факторної моделі показника, що аналізується.

Метод балансового пов'язування у дослідженні матеріальних і трудових ресурсів, грошових витрат і доходів підприємства, його фінансового стану та при узагальненні результатів факторного аналізу.

Графічний метод у дослідженні аналітичних показників. Засоби графічного зображення економічних показників. Розподіл графіків за їх призначенням та методами побудови.

Змістовий модуль 2. Комплексний економічний аналіз та економіко-математичні методи

Тема 5. Економіко-математичні методи та моделі в економічному аналізі.

Поняття «модель» і «моделювання». Моделі, за допомогою яких відображаються економічні процеси та їх результати.

Сутність моделювання господарських операцій, процесів та економічних явищ. Основні методологічні принципи процесу моделювання.

Послідовність та етапи економіко-математичного моделювання господарських операцій та процесів.

Основні прийоми моделювання: методи подовження, розширення, формального розкладання та скорочення факторних систем

Необхідні умови для застосування економіко-математичних методів в діяльності сучасного підприємства

Загальна характеристика економіко-математичних методів. Застосування економіко-математичних методів при вирішенні конкретних аналітичних завдань: методи елементарної та класичної вищої математики, графічні методи, методи кореляційного та регресійного аналізу, методи, методи теорії ігор та масового обслуговування. Матричні методи аналізу.

Тема 6. Інформаційне забезпечення та організація аналізу господарської діяльності.

Система економічної інформації як база даних для аналізу господарської діяльності підприємств різноманітних форм власності. Принципи організації інформаційного забезпечення аналізу господарської діяльності. Вимоги, яким має відповідати система економічної інформації. Класифікація та характеристика найважливіших видів економічної інформації, що використовується для аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств: правова, нормативно-довідкова, планова, фактографічна. Розподіл обов'язків між виконавцями аналітичної роботи. Процесуальна побудова аналітичної роботи. Елементи аналітичного процесу: етап, процедура, операція. Принципи побудови програм економічного аналізу

господарської діяльності підприємства. Регламентация та форми реалізації аналітичного процесу.

Тема 7. Види економічного аналізу та основи їх класифікації.

Класифікація видів економічного аналізу за функціями управління, характером об'єкта управління; видами бухгалтерського обліку; змістом, суб'єктом та методикою аналізу.

Функції управління як критерії класифікації видів економічного аналізу: оперативний, ретроспективний і перспективний. Зміст, завдання, організація та основні джерела інформації, методи і особливості організації оперативного, ретроспективного і перспективного аналізу.

Тема 8. Система комплексного економічного аналізу і пошук резервів підвищення інтенсифікації та ефективності виробництва.

Системний підхід до аналізу господарської діяльності. Етапи проведення системного аналізу. Передумови створення комплексного економічного аналізу, його сутність та основні принципи.

Загальна схема змісту комплексного аналізу, взаємозв'язки основних груп економічних показників. Стисла характеристика окремих блоків комплексного економічного аналізу. Взаємозв'язок основних показників.

4. ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

4.1. Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки

Змістовий модуль 1 *Наукові основи, методи та методика економічного аналізу*

Тема 1 *Наукові основи економічного аналізу*

Опрацювати такі питання теми:

- 1.1 Окресліть основні завдання макроекономічного та мікроекономічного аналізу.
- 1.2 Обґрунтуйте причини розвитку макроекономічного аналізу.
- 1.3 Проаналізуйте історичні етапи розвитку економічного аналізу з моменту виникнення до нашого часу.
- 1.4 Визначте, які вимоги висуваються до проведення економічного аналізу при ринковій економіці.
- 1.5 Обґрунтуйте доцільність виділення аналізу господарської діяльності в окрему самостійну галузь знань.
- 1.6 Визначте ступінь зв'язку економічного аналізу з дисциплінами бухгалтерський облік та статистика.
- 1.7 Визначте ступінь зв'язку економічного аналізу з дисциплінами: економічна теорія, теорія прийняття рішень, математика, інформатика, аудит та іншими.
- 1.8 З'ясуйте значення економічного аналізу як наукової дисципліни.
- 1.9 Визначте коло проблем, які постали перед економічним аналізом на даному етапі розвитку.
- 1.10 З'ясуйте перспективи розвитку економічного аналізу

Тема 2 *Зміст, предмет та завдання економічного аналізу*

Опрацювати такі питання теми:

- 2.1 Визначте необхідність оцінки факторів зовнішнього середовища у процесі макроекономічного аналізу.
- 2.2 Оцініть можливості, які надає вивчення кон'юнктури ринку, попиту на продукцію, що виробляється підприємством, існуючих і потенційних споживачів продукції
- 2.3 З'ясуйте необхідність оцінки конкурентоспроможності продукції і конкурентоспроможності підприємства.
- 2.4 Визначте потребу у розробці наукової бази для здійснення прогнозування, планування на підприємстві, розробці як тактичних, так і стратегічних планів.

2.5 З'ясуйте основні напрямлення аналізу з метою підвищення науково-економічної обґрунтованості бізнес-планів та нормативів.

2.6 Окресліть основні об'єкти аналізу для визначення економічної ефективності використання трудових, матеріальних і фінансових ресурсів.

2.7 Визначте необхідність оцінки економічної ефективності інвестицій і інновацій, вибору оптимальних інвестиційних рішень.

2.8 Визначте коло питань контролю за виконанням вимог комерційного розрахунку і оцінки фінансових результатів.

2.9 З'ясуйте основні напрямлення аналізу з метою виявлення та вимірювання внутрішніх резервів на всіх стадіях виробничого процесу.

2.10 Обґрунтуйте роль економічного аналізу в процесі управління

Тема 3 Метод і методика економічного аналізу

Опрацювати такі питання теми:

3.1 Дайте визначення поняття – технологія, та обґрунтуйте доцільність змін у технологічному процесі.

3.2 З'ясуйте сутність аналітичного методу, як основного методу економічного аналізу.

3.3 Окресліть коло принципів на яких ґрунтується аналіз господарської діяльності.

3.4 Визначте поняття методики в цілому.

3.5 З'ясуйте особливості методики економічного аналізу.

3.6 Обґрунтуйте доцільність поділу методик економічного аналізу на загальну та індивідуальні.

3.7 З'ясуйте послідовність етапів економічного аналізу.

3.8 Охарактеризуйте основні завдання початкового (підготовчого) етапу економічного аналізу.

3.9 Визначте основні завдання основного етапу економічного аналізу.

3.10 З'ясуйте основні завдання завершального етапу економічного аналізу.

Тема 4 Економіко-логічні (традиційні) методи та прийоми економічного аналізу

Опрацювати такі питання теми:

4.1 Обґрунтуйте важливість дотримання умов досягнення порівнянності чинників в аналізі господарської діяльності авіаційного підприємства.

4.2 Визначте яким чином обчислюються середня геометрична та середня хронологічна.

4.3 Складіть алгоритм групування.

4.4 З'ясуйте у яких випадках і з якою метою в економічному аналізі використовують графічний метод.

4.5 Визначте порядок складання таблиць для оцінки показників діяльності авіаційного підприємства.

4.6 Поясніть сутність методу відсоткових різниць.

4.7 З'ясуйте сутність методу простого додавання нерозкладеного залишку.

4.8 Визначте сутність методу коригуючого коефіцієнту.

4.9 Охарактеризуйте індексний метод.

4.10 Зробіть оцінку використання інтегрального методу в аналізі.

Змістовий модуль 2. Комплексний економічний аналіз та економіко-математичні методи

Тема 5 Економіко-математичні методи та моделі в економічному аналізі

Опрацювати такі питання теми:

5.1 Наведіть класифікацію задач факторного аналізу із погляду використання математичних методів.

- 5.2 Визначте сутність поняття евристичні методи економічного аналізу.
- 5.3 Охарактеризуйте експертні методи як складову евристичних методів.
- 5.4 Проаналізуйте найпоширеніші методи колективного експертного оцінювання.
- 5.5 Охарактеризуйте психологічні методи як складову евристичних методів.
- 5.6 З'ясуйте поняття детерміноване моделювання факторних систем.
- 5.7 Визначте поняття стохастичне моделювання факторних систем.
- 5.8 Дайте коротку характеристику методам, за допомогою яких розраховується інтегральний показник для узагальнюючої оцінки діяльності авіаційних підприємств.
- 5.9 З'ясуйте в чому сутність методу суми місць.
- 5.10 Обґрунтуйте використання матричного методу в економічному аналізі.

Тема 6 Інформаційне забезпечення та організація аналізу господарської діяльності

Опрацювати такі питання теми:

- 6.1 З'ясуйте зміст поняття організація аналітичної роботи.
- 6.2 Обґрунтуйте необхідність планування аналітичної роботи на авіаційному підприємстві (складання загального плану та програми конкретної аналітичної роботи).
- 6.3 Визначте які питання включає організація проведення окремих аналітичних робіт.
- 6.4 З'ясуйте основні завдання попереднього етапу проведення економічного аналізу.
- 6.5 Визначте основні завдання основного етапу проведення економічного аналізу.
- 6.6 З'ясуйте основні завдання заключного етапу проведення економічного аналізу.
- 6.7 Проаналізуйте можливості використання ЕОМ з підвищення ефективності аналітичної роботи.
- 6.8 Окресліть коло вимог яким має відповідати методика економічного аналізу, що орієнтована на використання ЕОМ.
- 6.9 З'ясуйте в чому полягає формалізація задач економічного аналізу.
- 6.10 Охарактеризуйте інформаційний фонд авіаційного підприємства, що функціонує у рамках АРМ аналітика.

Тема 7 Види економічного аналізу та основи їх класифікації

Опрацювати такі питання теми:

- 7.1 З'ясуйте необхідність використання управлінського аналізу.
- 7.2 Охарактеризуйте особливості функціонально-вартісного аналізу.
- 7.3 З'ясуйте основні задачі оперативного аналізу.
- 7.4 Визначте особливості методики поточного аналізу.
- 7.5 Охарактеризуйте методи дослідження і задачі першого етапу аналітичного процесу поточного аналізу.
- 7.6 Охарактеризуйте методи дослідження і задачі другого етапу аналітичного процесу поточного аналізу.
- 7.7 Охарактеризуйте методи дослідження і задачі третього етапу аналітичного процесу поточного аналізу.
- 7.8 З'ясуйте значення перспективного (прогнозного) аналізу діяльності підприємства.
- 7.9 Окресліть напрямки за якими проводиться аналітико-прогностична робота на авіаційному підприємстві.
- 7.10 Охарактеризуйте сутність внутрішньогосподарського аналізу.

Тема 8 Система комплексного економічного аналізу і пошук резервів підвищення інтенсифікації та ефективності виробництва

Опрацювати такі питання теми:

- 8.1 Охарактеризуйте внутрішньогосподарський аналіз як складову комплексного економічного аналізу.

8.2 Охарактеризуйте зовнішній фінансовий аналіз як складову комплексного економічного аналізу.

8.3 Обґрунтуйте необхідність дотримання спеціальних вимог при проведенні міжгосподарського порівняльного аналізу.

8.4 Визначте етапи проведення міжгосподарського порівняльного аналізу.

8.5 Охарактеризуйте 1,2,3 та 4 блоки інформаційної моделі виробничо-господарської діяльності підприємства.

8.6 Охарактеризуйте 5,6 та 7 блоки інформаційної моделі виробничо-господарської діяльності підприємства.

8.7 Охарактеризуйте 8,9,10 та 11 блоки інформаційної моделі виробничо-господарської діяльності підприємства.

8.8 Визначте якими показниками характеризується інтенсивність використання ресурсів авіаційного підприємства.

8.9 Визначте якими показниками характеризується ефективність використання ресурсів авіаційного підприємства.

8.10 З'ясуйте за якими ознаками класифікують резерви виробництва і виявіть спільні риси з класифікацією факторів.

4.2. Комплект тестових завдань з навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Наукові основи, методи та методика економічного аналізу.

Тема 1. Наукові основи економічного аналізу.

Тестові завдання з теми 1.

1. С точки зору діалектичного матеріалізму діяльність підприємства - це:

- A) Суб'єкт пізнання;
- B) Об'єкт пізнання;
- C) Методологія пізнання;
- D) Усі відповіді вірні.

2. Розподіл предмета, явища, процесу на складники - це метод:

- A) Синтезу;
- B) Індукції;
- C) Дедукції;
- D) Аналізу.

3. Єдина інтегрована система економічного аналізу :

- A) Використовується підприємствами України;
- B) Знаходиться на стадії розробки;
- C) Є першочерговим завданням економічного аналізу;
- D) Знаходиться на стадії доопрацювання.

4. Проведення економічного аналізу щоквартально - це дотримання принципу:

- A) Системності і комплексності;
- B) Доцільності і своєчасності;
- C) Періодичності і регулярності;
- D) Зрозумілості і адекватності.

5. Встановлення зв'язків і залежностей між частинами предмета, що вивчається, з метою створення нового - це метод:

- A) Аналізу;
- B) Синтезу;
- C) Дедукції;

D) Індукції.

6. Єдина система оцінюючих показників ефективності діяльності підприємства:

- A) Знаходиться на стадії розробки;
- B) Знаходиться на стадії доопрацювання;
- C) Використовується підприємствами України;
- D) Є першочерговим завданням економічного аналізу.

7. Дослідження загальних показників діяльності підприємства, вивчення як окремих сторін, так і усіх ділянок (підрозділів) - це дотримання принципу:

- A) Зрозумілості і адекватності;
- B) Достовірності і об'єктивності;
- C) Доцільності і своєчасності;
- D) Системності і комплексності.

8. Відсутність арифметичних помилок в розрахунках, правильне застосування методики розрахунку окремих показників - це дотримання принципу:

- A) Достовірності і об'єктивності;
- B) Системності і комплексності;
- C) Доцільності і своєчасності;
- D) Зрозумілості і адекватності.

9. Від загального до конкретного - це метод:

- A) Індукції;
- B) Дедукції;
- C) Аналізу;
- D) Синтезу.

10. Обов'язкове роз'яснення результатів дослідження у вигляді висновків, коментарів, пояснювальних записок - це дотримання принципу :

- A) Достовірності і об'єктивності;
- B) Зрозумілості і адекватності;
- C) Системності і комплексності;
- D) Доцільності і своєчасності.

Тема 2. Зміст, предмет та завдання економічного аналізу.

Тестові завдання з теми 2.

1. Зміст економічного аналізу - це:

- A) Система спеціальних економічних знань;
- B) Комплексне дослідження процесів господарської діяльності підприємств та встановлення причинно-наслідкових зв'язків і тенденцій розвитку підприємств;
- C) Вплив господарської діяльності підприємства на довкілля;
- D) Комплекс прийомів, способів і правил, які використовуються в процесі дослідження господарської діяльності.

2. Визначення економічної ефективності використання трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, це:

- A) Завдання економічного аналізу;
- B) Предмет економічного аналізу;
- C) Зміст економічного аналізу;
- D) Принцип економічного аналізу.

3. Яку функцію виконує економічний аналіз при прямому зв'язку між системою, що керує, і керованою?

- A) Оцінка ефективності управлінського рішення;
- B) Аналіз дій менеджерів середньої ланки;
- C) Створення проекту управлінського рішення;
- D) Контрольна функція.

4. Предмет економічного аналізу - це:

- A) Комплекс прийомів, способів і правил, які використовуються в процесі дослідження господарської діяльності;
- B) Система спеціальних економічних знань;
- C) Окремі економічні явища, процеси, проблеми, показники;
- D) Фінансово-господарська діяльність підприємств і установ.

5. Виявлення і вимір внутрішніх резервів на всіх стадіях виробничого процесу, це:

- A) Предмет економічного аналізу;
- B) Обов'язкова умова економічного аналізу;
- C) Завдання економічного аналізу;
- D) Зміст економічного аналізу.

6. Яку функцію виконує економічний аналіз при зворотному зв'язку між системою, що керує, і керованою?

- A) Оцінку ефективності управлінського рішення;
- B) Створення проекту управлінського рішення;
- C) Функцію планування;
- D) Розробку моделі розвитку системи.

7. Якої форми набувають ресурси, що взаємодіють в процесі виробництва?

- A) Статичного процесу;
- B) Чинника;
- C) Показника;
- D) Фізичної моделі.

8. Об'єкти економічного аналізу - це:

- A) Фінансово-господарська діяльність підприємств і установ;
- B) Комплексне дослідження процесів господарської діяльності підприємств;
- C) Окремі економічні явища, процеси, проблеми, показники;
- D) Усі варіанти відповідей вірні.

9. Інформацію якого характеру використовують керівники для потреб економічного аналізу?

- A) Статистичну, дані бухгалтерського обліку і ЗМП;
- B) Дані бухгалтерського і статистичного обліку;
- C) Дані оперативного, бухгалтерського, статистичного обліку і зовнішню інформацію;
- D) Дані оперативного обліку і зовнішню.

10. Що належить до найважливіших задач макроекономічного аналізу?

- A) Оцінка конкурентоспроможності продукції і конкурентоспроможності підприємства;
- B) Оцінка факторів зовнішнього середовища;
- C) Вивчення кон'юнктури ринку, попиту на продукцію, що виробляється підприємством, існуючих і потенційних споживачів продукції;
- D) Усі варіанти відповідей вірні.

Тема 3. Метод і методика економічного аналізу.**Тестові завдання з теми 3.**

1. Як класифікуються показники по економічному призначенню?
 - A) Результативні і факторні;
 - B) Позитивні і негативні;
 - C) Абсолютні і відносні;
 - D) Кількісні і якісні

2. Як класифікуються показники по ступеню синтезу?
 - A) Загальні і специфічні;
 - B) Аналітичні і звітні;
 - C) Узагальнюючі, приватні і допоміжні;
 - D) Нормативні і облікові.

3. Як називається перевірка відповідності цифр (показників), які перенесли із звітів попередніх періодів або інших документів?
 - A) Перевірка за формою;
 - B) Перевірка за змістом;
 - C) Перевірка арифметична;
 - D) Немає правильної відповіді.

4. Метод економічного аналізу - це:
 - A) Окремі економічні явища, процеси, проблеми і показники;
 - B) Діалектичний підхід і способи вивчення, виміру та узагальнення впливу чинників на зміну результатів діяльності підприємства;
 - C) Цілеспрямований вплив системи, що керує, на об'єкт, яким керують для досягнення поставленої мети;
 - D) Усі відповіді вірні.

5. Класифікація показників для вивчення причинно-наслідкових зв'язків, припускає їх розподіл на:
 - A) Узагальнюючі, приватні і допоміжні;
 - B) Вартісні і натуральні;
 - C) Абсолютні і відносні;
 - D) Результативні і факторні.

6. Як називається перевірка відповідності показників даним бухгалтерського обліку?
 - A) Перевірка за змістом;
 - B) Перевірка за формою;
 - C) Перевірка по зовнішньому вигляду;
 - D) Немає правильної відповіді.

7. Класифікація показників за використанням в галузях економіки, припускає їх розподіл на:
 - A) Результативні і факторні;
 - B) Звітні і аналітичні;
 - C) Директивні і розрахункові;
 - D) Загальні і специфічні.

8. Виберіть варіант класифікації показників по характеру числення:
 - A) Абсолютні і відносні;

- B) Облікові і планові;
- C) Нормативні і звітні;
- D) Результативні і факторні.

9. Технологія - це:

- A) Узагальнюючі методи і прийоми сучасної науки;
- B) Розподіл, розчленовування об'єкту, що вивчається, на окремі складові;
- C) Вивчення комплексних показників господарської діяльності підприємства;
- D) Використання в процесі виробництва знань про способи і засоби перетворення, обробки матеріальних ресурсів з метою отримання продукції або надання необхідних послуг.

10 Як правильно називається перевірка відповідності цифр в різних формах звіту?

- A) Перевірка за формою;
- B) Перевірка оформлення документу;
- C) Інвентаризаційна перевірка;
- D) Перевірка за змістом.

Тема 4. Економіко-логічні (традиційні) методи та прийоми економічного аналізу. Тестові завдання з теми 4.

1. До якої групи прийомів економічного аналізу відноситься спосіб абсолютних і відносних величин?

- A) Економіко-математичних;
- B) Економіко-логічних (традиційних);
- C) Евристичних;
- D) Немає правильної відповіді.

2. Який метод характеризується співвідношенням, зіставленням явища (предмета), що вивчається, з іншими однорідними явищами (предметами)?

- A) Балансовий;
- B) Середніх величин;
- C) Порівняння;
- D) Угрупування.

3. Складовими алгоритму, якого методу являється оцінка крайніх варіантів факторної ознаки і визначення рівновеликого інтервалу?

- A) Угрупування;
- B) Графічного;
- C) Табличного;
- D) Середніх величин.

4. Як називається метод, характерною особливістю якого є умовне виключення впливу усіх, окрім одного, чинників на величину результативного показника?

- A) Аналогії;
- B) Балансовий;
- C) Елімінування;
- D) Інверсії.

5. До якої групи прийомів економічного аналізу відноситься метод порівняння величин?

- A) Евристичних;
- B) Економіко-математичних;
- C) Економіко-логічних (традиційних);
- D) і до А), і до С).

6. Який тип порівняння використовується для вирішення завдання по виявленню тенденцій і закономірностей розвитку процесів?

- A) Порівняння показників підприємства із середньогалузевими;
- B) Порівняння фактичних показників з нормативними;
- C) Порівняння фактичних показників з показниками минулих років;
- D) Порівняння показників підприємства з аналогічними показниками передового підприємства.

7. Який тип графіка використовується для віддзеркалення окремих значень по відношенню до загального?

- A) Стовпчикова діаграма;
- B) Лінійний графік;
- C) Секторна діаграма;
- D) Гістограма.

8. Якщо в процесі аналізу загальні показники розкладаються на складові (конкретні), то такий аналітичний спосіб називається:

- A) Узагальнення;
- B) Угрупування;
- C) Порівняння;
- D) Деталізація.

9. Для яких цілей існують структурні види угруповань?

- A) Для угруповання організацій по формах власності;
- B) Для вивчення персоналу за стажем роботи, по професії, по рівню кваліфікації;
- C) Для вивчення взаємозв'язку факторних і результативного показників;
- D) Не правильної відповіді.

10. В цілях ефективності використання якого методу, обов'язковою є нейтралізація кількісних відмінностей, цінкових показників і відмінностей в структурі?

- A) Угрупування;
- B) Порівняння;
- C) Балансового;
- D) Графічного.

Змістовий модуль 2. Комплексний економічний аналіз та економіко-математичні методи

Тема 5. Економіко-математичні методи та моделі в економічному аналізі.

Тестові завдання з теми 5.

1. $y = a + b + c$ - вкажіть вид факторної моделі?

- A) Чотирьохфакторна адитивна;
- B) Трьохфакторна адитивна;
- C) Трьохфакторна мультиплікативна;
- D) Двохфакторна комбінована.

2. Виберіть змішану трьохфакторну модель?

A) $y = a \times b$;

B) $y = \frac{a}{b}$;

C) $y = \frac{a + b + c}{d}$;

D) $y = \frac{a+b}{c}$.

3. Виберіть для просторового факторного аналізу протилежний по сенсу?

- A) Динамічний аналіз;
- B) Часовий аналіз;
- C) Ланцюговий аналіз;
- D) Прямий аналіз.

4. Вкажіть метод моделювання факторної системи $y = \frac{a_{11}}{b} + \frac{a_{12}}{b} + \frac{a_{13}}{b} + \dots + \frac{a_n}{b}$?

- A) Метод продовження факторної системи;
- B) Метод розширення факторної системи;
- C) Метод скорочення факторної системи;
- D) Метод заміщення факторної системи.

5. Для якого евристичного прийому характерною є генерація на першому етапі серії ідей групою фахівців і наступний вибір оптимального рішення?

- A) Прийому контрольних питань;
- B) Прийому інверсії;
- C) Прийому колективного блокнота;
- D) Прийому "мозкової атаки".

6. $y = a \times b \times c \times d$ - виберіть вид факторної моделі?

- A) Адитивна;
- B) Кратна;
- C) Комбінована;
- D) Мультиплікативна.

7. Евристичний прийом аналогії :

- A) Використовується, коли неможливо математично формалізувати завдання;
- B) Заснований на минулому досвіді і колективній експертній оцінці;
- C) Використовує структурні взаємозв'язки економічних явищ і процесів;
- D) Використання подібного відомого рішення для відповіді на конкретне аналітичне питання.

8. Характерним для неформалізованої моделі наукового менеджменту є:

- A) Можливість прогнозування за допомогою потужних комп'ютерів;
- B) Щохвилинний розподіл індивідуальних завдань працівників;
- C) Рішення проблем невеликими частинами у міру вступу;
- D) Необхідність передбачення наслідків прийнятих рішень.

9. Вкажіть метод моделювання факторної системи $y = \frac{a_1/b}{a_2/b}$?

- A) Метод скорочення;
- B) Метод продовження;
- C) Метод розширення;
- D) Метод розгалуження.

10. Інтуїтивний прийом евристики :

- A) Заснований на минулому досвіді і колективній експертній оцінці;

- В) Використання подібного відомого рішення для відповіді на конкретне аналітичне питання;
- С) Використовується, коли неможливо математично формалізувати завдання;
- Д) Використовує структурні взаємозв'язки економічних явищ і процесів.

Тема 6. Інформаційне забезпечення та організація аналізу господарської діяльності.

Тестові завдання з теми 6.

1. Система економічної інформації - це:
 - А) Впорядковані повідомлення про кількісний і якісний стан речей і явищ;
 - В) Сукупність методів і прийомів генерації, переробки і передачі інформації в усіх ланках економіки підприємства;
 - С) Сукупність різних корисних відомостей, які є об'єктом збору, реєстрації, передачі і зберігання;
 - Д) Усі варіанти правильні.
2. Виберіть вимогу до економічної інформації, яка дає можливість користувачеві отримати її раніше, ніж вона застаріє:
 - А) Дотримання порівнянності даних по складу, в часі і просторі;
 - В) Збір якісних даних;
 - С) Повнота і різноманітність даних;
 - Д) Дотримання оперативності, безперервності і своєчасності.
3. Які дані відносяться до позаоблікових джерел інформації?
 - А) Податкова звітність;
 - В) Рішення зборів акціонерів;
 - С) Реклама;
 - Д) Виробничі і фінансові бізнес-плани.
4. База знань, як складова АРМ аналітика - це:
 - А) Методи і методика аналізу;
 - В) Інструмент автоматизованого виконання аналітичних завдань;
 - С) Фактографічні дані про господарську діяльність;
 - Д) Немає правильної відповіді.
5. Економічна інформація - це:
 - А) Сукупність методів і прийомів збору, переробки і передачі інформації;
 - В) Сукупність різних корисних відомостей;
 - С) Сукупність відомостей економічного характеру, які виникають в процесі виробничо-господарської діяльності;
 - Д) Повідомлення про кількісний і якісний стан явищ, процесів.
6. Дотримуючи яку вимогу до економічної інформації вирішується проблема порівнянності показників?
 - А) Якості інформації і відповідності реальному стану речей;
 - В) Інформація однакова по складу, в часі і в просторі;
 - С) Доступність і гласність інформації;
 - Д) Конфіденційність.
7. Яка інформація відноситься до облікових джерел?
 - А) Кошторис;
 - В) Договори, рішення судових органів;
 - С) Дані синтетичного і аналітичного обліку;

D) Технічна і технологічна інформація.

8. Програмні засоби, як складова АРМ аналітика - це:

- A) Фактографічні дані про господарську діяльність;
- B) Методи і методика аналізу;
- C) Інструмент автоматизованого виконання аналітичних завдань;
- D) Немає правильної відповіді.

9. Яка інформації відноситься до нормативно-планових джерел?

- A) Матеріали аудиторської перевірки;
- B) Фінансова звітність;
- C) Прейскуранти, довідники;
- D) Дані статистичного обліку.

10. База даних, як складова АРМ аналітика - це:

- A) Інструмент автоматизованого виконання аналітичних завдань;
- B) Методи і методика аналізу;
- C) Фактографічні дані про господарську діяльність;
- D) Немає правильної відповіді.

Тема 7. Види економічного аналізу та основи їх класифікації.

Тестові завдання з теми 7.

1. За якою ознакою економічний аналіз класифікують, як детермінований, стохастичний, порівняльний, факторний?

- A) По просторовому;
- B) Залежно від стадії відтворення;
- C) За джерелами інформації;
- D) По методах і меті дослідження.

2. Оцінка очікуваного виконання плану - це завдання:

- A) Оперативного аналізу;
- B) Перспективного аналізу;
- C) Поточного аналізу;
- D) Маржинального аналізу.

3. Оперативна діагностика фінансово-господарського стану підприємства за типовими ознаками - це завдання:

- A) Інноваційного аналізу;
- B) Фінансового аналізу;
- C) Маржинального аналізу;
- D) Експрес-аналізу.

4. По об'єктах управління економічний аналіз класифікують на:

- A) Фінансовий, техніко-економічний, управлінський, маркетинговий;
- B) Внутрішній і зовнішній;
- C) Суцільний, вибірковий, локальний і тематичний;
- D) З ручною обробкою, з використанням ЕОМ.

5. За якою ознакою економічний аналіз класифікують, як техніко-економічний, фінансовий, соціально-економічний, управлінський, маркетинговий, економіко-статистичний?

- A) По об'єктах управління;
- B) По суб'єктах управління;

- C) Залежно від рівня громадського виробництва;
- D) За змістом аналізу.

6. Швидка розробка і проведення заходів, спрямованих на ліквідацію негативних чинників, - це завдання:?

- A) Перспективного аналізу;
- B) Оперативного аналізу;
- C) Експрес-аналізу;
- D) Поточного аналізу.

7. Надання керівництву підприємства інформації, яка потрібна для планування, контролю і ухвалення рішень, - це мета:

- A) Фінансового аналізу
- B) Управлінського аналізу;
- C) Маржинального аналізу;
- D) Експрес-аналізу.

8. Дослідження функцій, які виконує об'єкт, виявлення і виключення непотрібних, - це мета:

- A) Соціально-економічного аналізу;
- B) Управлінського аналізу;
- C) Інвестиційного аналізу;
- D) Функціонально-вартісного аналізу.

9. На якому етапі аналітичного процесу поточного аналізу застосовуються методи порівняння, угруповання, деталізації, моделювання?

- A) На четвертому;
- B) На першому;
- C) На третьому;
- D) На другому.

10. Вкажіть класифікацію видів економічного аналізу за змістом?

- A) Мікро і макроекономічний аналіз;
- B) Проводиться керівництвом, власниками, постачальниками, аудиторськими фірмами;
- C) Комплексний і тематичний;
- D) Річний, квартальний, щомісячний, щоденний, одноразовий.

Тема 8. Система комплексного економічного аналізу і пошук резервів підвищення інтенсифікації та ефективності виробництва.

Тестові завдання з теми 8.

1. Системний підхід - це:

- A) Сукупність необхідних методів, знань і дій для вирішення проблем підприємства;
- B) Характеристика компонентів наукового дослідження, його об'єкту і предмета;
- C) Правильні варіанти A) і B);
- D) Уміння правильно використовувати спеціальні методи і прийоми економічного аналізу.

2. На якому етапі комерційного аналізу будують загальну модель досліджуваної системи на підставі інформації, отриманої на попередніх етапах?

- A) На четвертому;
- B) На п'ятому;
- C) На третьому;
- D) На другому.

3. За якою ознакою резерви класифікують, як явні і приховані?

- A) По місцю виникнення;
- B) По характеру впливу на результати виробництва;
- C) По термінах використання;
- D) За способом виявлення.

4. Продуктивність праці відноситься до показників, які характеризують, :

- A) Оборотної;
- B) Правильна відповідь A) і D);
- C) Інтенсивності використання виробничих ресурсів;
- D) Ефективності використання виробничих ресурсів.

5. Системний аналіз - це:

- A) Характеристика компонентів наукового дослідження, його об'єкту і предмета;
- B) Сукупність необхідних методів, знань і дій для вирішення проблем підприємства;
- C) Уміння правильно використовувати спеціальні методи і прийоми економічного аналізу;
- D) Усі варіанти правильні.

6. За якою ознакою резерви класифікують як, резерви організації виробництва, технології, матеріальних постачань, організація управління, якості продукції?

- A) По процесу виробництва;
- B) За способом виявлення;
- C) По напрямках удосконалення;
- D) По термінах використання.

7. Об'єм продукції (наданих послуг, виконаних робіт) відноситься до показників:

- A) Ефективності використання виробничих ресурсів;
- B) Характеризує оборотність;
- C) Інтенсивності використання виробничих ресурсів;
- D) Правильні відповіді A) і C).

8. Методика системного аналізу - це:

- A) Характеристика компонентів наукового дослідження, його об'єкту і предмета;
- B) Уміння правильно використовувати спеціальні методи і прийоми економічного аналізу;
- C) Сукупність необхідних методів, знань і дій для вирішення проблем підприємства;
- D) Немає правильної відповіді.

9. За якою ознакою резерви класифікують як резерви поліпшення використання трудових ресурсів, засобів і предметів праці?

- A) По процесах виробництва;
- B) По місцю освіти;
- C) По термінах використання;
- D) По характеру впливу на результати виробництва.

10. Матеріаловіддача відноситься до показників:

- A) Ефективності використання ресурсів;
- B) Інтенсивності використання ресурсів;
- C) Екстенсивності використання ресурсів;
- D) Немає правильної відповіді.

4.3.Комплект типових задач/ситуаційних вправ з навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Наукові основи, методи та методика економічного аналізу.
Тема 1. Наукові основи економічного аналізу.

Типова задача.

Таблиця 4.3.1 – Вихідні дані для визначення характеристики загальнонаукових методів дослідження

Загальнонаукові методи дослідження	Характеристика загальнонаукового методу дослідження
А. Систематизація	1. Система розподілення об'єктів (процесів, явищ) за класами (групами тощо) відповідно до визначених ознак
В. Класифікація	2. Процес зведення розрізнених знань про предмети (явища) об'єктивної дійсності в єдину наукову систему, встановлення їхньої єдності.
С. Аналіз	3. Розумова операція, філософський і логічний метод «відволікання», який дає змогу переходити від конкретних предметів до загальних понять і законів розвитку
Д. Синтез	4. Метод дослідження, який включає в себе вивчення предмета за допомогою мисленого або практичного розчленування його на складові елементи (частини об'єкта, його ознаки, властивості, відношення)
Е. Абстрагування	5. Поєднання абстрагованих сторін предмета і відображення його як конкретної цілісності; метод вивчення об'єкта у його цілісності, у єдиному і взаємному зв'язку його частин

Завдання до ситуації:

На підставі вивченого раніше матеріалу з курсу дисципліни «Філософія» та теми «Наукові основи економічного аналізу» дисципліни «Теорія економічного аналізу», використовуючи дані із таблиці 4.3.1, порівняти співвідношення назви загальнонаукового методу та його характеристики. Записати правильні відповіді у такому вигляді, наприклад: А – 4; В – 3; С – 1; D – 5; Е – 2.

Типова задача.

Таблиця 4.3.2 - Вихідні дані для оцінки сутності принципів економічного аналізу

Принципи економічного аналізу	Сутність принципів економічного аналізу
А. Системність	1. Необхідність систематичного проведення аналізу за відповідні звітні періоди (та протягом таких) з метою створення цілісного уявлення про динаміку господарських і фінансових процесів на підприємстві
В. Періодичність або регулярність	2. Обов'язкове пояснення отриманих результатів дослідження (розрахунків) у вигляді відповідних висновків, коментарів, складання пояснювальних записок
С. Зрозумілість та адекватність	3. Використання вірогідної інформації, відсутність арифметичних помилок у розрахунках, правильне застосування методики розрахунку окремих показників та впливу окремих факторів
Д. Достовірність та об'єктивність	4. Дані аналізу мають не просто констатувати факти минулих подій та давати їм оцінку, а насамперед служити інформацією для прогнозування господарських подій. Принцип також передбачає відсутність зайвої інформації, яка непотрібна для прийняття управлінських рішень
Е. Доречність та своєчасність	5. Підхід до вивчення явищ в комплексному взаємозв'язаному вивченні багатосторонніх зв'язків і взаємозумовленості дії факторів організації, техніки і технології виробництва.

Завдання до ситуації:

Порівняйте співвідношення пар: назва та сутність принципів економічного аналізу. Використовуючи дані із таблиці 4.3.2 виберіть визначення сутності яке дійсно відповідає принципу економічного аналізу. Приклад оформлення відповідей: А – 4; В – 3; С – 1; D – 5; Е – 2.

Тема 2. Зміст, предмет та завдання економічного аналізу.

Типова задача.

Вихідні дані:

- А. Оцінка факторів зовнішнього середовища
- В. Завдяки економічному аналізу здійснюється вибір оптимального бізнес-плану.
- С. Вивчення кон'юнктури ринку, попиту на продукцію, що виробляється підприємством, існуючих і потенційних споживачів продукції.
- Д. Узагальнення інформації економічного аналізу для прийняття управлінських рішень.
- Е. Оцінка конкурентоспроможності продукції і конкурентоспроможності підприємства.

Завдання до ситуації:

На підставі вивченого матеріалу теми «Зміст, предмет та завдання економічного аналізу» правильно визначте завдання господарської діяльності підприємства на макро- і мікрорівні. Приклад оформлення відповіді: Завдання на макрорівні – С; Е; А. Завдання на мікрорівні – В; D; F.

Типова задача.

Вихідні дані:

- А. Розробка наукової бази для здійснення прогнозування планування на підприємстві, розробки як тактичних, так і стратегічних планів.
- В. Узагальнення інформації економічного аналізу для прийняття управлінських рішень.
- С. Вивчення кон'юнктури ринку, попиту на продукцію, що виробляється підприємством, існуючих і потенційних споживачів продукції.
- Д. Оцінка конкурентоспроможності продукції і конкурентоспроможності підприємства.
- Е. Оцінка кінцевих результатів діяльності підприємства.

Завдання до ситуації:

На підставі вивченого матеріалу теми «Зміст, предмет та завдання економічного аналізу» правильно визначте завдання господарської діяльності підприємства на макро- і мікрорівні. Приклад оформлення відповіді: Завдання на макрорівні – С; Е; А. Завдання на мікрорівні – В; D; F.

Тема 3. Метод і методика економічного аналізу.

Типова задача.

Таблиця 4.3.3 – Вихідні дані для розподілу принципів аналітичного вивчення господарської діяльності та їх характеристик

Принципи аналітичного вивчення господарської діяльності	Характеристика принципів аналітичного вивчення господарської діяльності
1	Поділ предметів або явищ має враховувати існуючі закономірності, склад, внутрішні кордони, зв'язки, функції
2	
3	Пошук основної ланки у предметі
4	
5	Визначає межі аналізу, ступінь його можливого поглиблення
6	

Завдання до ситуації:

На підставі вивченого матеріалу лекції «Метод і методика економічного аналізу», використовуючи дані із таблиці 4.3.3 заповніть вільні комірки таблиці.

Типова задача.

Таблиця 4.3.4 – Вихідні дані для розподілу принципів аналітичного вивчення господарської діяльності та їх характеристик

Принципи аналітичного вивчення господарської діяльності	Характеристика принципів аналітичного вивчення господарської діяльності
1	
2	Послідовне, поетапне відокремлення частин, властивостей від предмета
3	
4	Врахування системної побудови предмета або систем
5	
6	Вибір форми аналізу

Завдання до ситуації:

На підставі вивченого матеріалу лекції «Метод і методика економічного аналізу», використовуючи дані із таблиці 4.3.4 заповніть вільні комірки таблиці.

Тема 4. Економіко-логічні (традиційні) методи та прийоми економічного аналізу.

Типова задача.

Таблиця 4.3.5 - Вихідні дані для визначення послідовності етапів економічного аналізу

Етап	Завдання етапу економічного аналізу
I	А. Розробляється система синтетичних та аналітичних показників, за допомогою яких характеризується об'єкт аналізу
II	В. Уточнюються об'єкти, мета і задачі аналізу, складається план аналітичної роботи
III	С. Збирається та підготовлюється до аналізу необхідна інформація (перевіряється її точність, приводиться до порівняльного вигляду)
IV	Д. Виконується факторний аналіз: встановлюються фактори і їх вплив на результати діяльності
V	Е. Виявляються невикористані і перспективні резерви підвищення ефективності виробництва
VI	Ф. Проводиться порівняння фактичних результатів господарювання з показниками плану звітного року, фактичними даними минулих років, з досягненнями передових підприємств, галузі в цілому
VII	Г. Розробляються конкретні пропозиції або комплекс заходів для покращання показників, що аналізувалися обчислюється їх економічна ефективність

Завдання до ситуації:

На підставі матеріалів лекції «Метод і методика економічного аналізу», використовуючи дані таблиці 4.3.5, визначте послідовність етапів методики проведення економічного аналізу. Приклад оформлення відповідей: I – В; II – Г; III – А; IV – Е; V – С; VI – Ф; VII – Д.

Типова задача.

Таблиця 4.3.6 – Вихідні дані для проведення порівняльного аналізу планового і фактичного обсягу наданих послуг

Період	План (тис.грн.)	Факт (тис.грн.)	Абсолютне відх. (+/-)	Темпи росту (%)	Темпи приросту (%)
I квартал	675	662	?	?	?
II квартал	708	690	?	?	?
III квартал	735	740	?	?	?
IV квартал	770	775	?	?	?
Разом	?	?	?	?	?

Завдання до ситуації:

Використовуючи дані таблиці 4.3.6, проаналізувати виконання плану з надання послуг поквартально та за рік. Розрахувати абсолютне та відносне відхилення від планового завдання. Побудувати лінійний графік надання послуг по плану та факту.

Змістовий модуль 2. Комплексний економічний аналіз та економіко-математичні методи**Тема 5. Економіко-математичні методи та моделі в економічному аналізі.****Типова задача.**

Таблиця 4.3.7 – Вихідні дані для аналізу структури витрат

Показники	Матеріальні витрати	Витрати на оплату праці	Відрах. на соц. заходи	Амортизація	Інші опер. витрат	Разом
Базовий рік	356	98	37,5	21	12	?
Звітний рік	418	106	40,2	26	18	?
Абсол.відх (+,-)	?	?	?	?	?	?
Темпи росту (%)	?	?	?	?	?	?
Темпи приросту (%)	?	?	?	?	?	?

Завдання до ситуації:

Використовуючи дані таблиці 4.3.7, проаналізувати динаміку витрат підприємства. Розрахувати абсолютне та відносне відхилення по статтям витрат. Побудувати секторну діаграму структури витрат за звітний період.

Типова задача.

Таблиця 4.3.8 - Вихідні дані для аналізу складу та структури витрат підприємства за статтями

Статті витрат	Базовий рік	Структура (%)	Звітний рік	Структура (%)	Абсол. відх. по структурі
Матеріальні витрати	150,8	?	167	?	?
Витрати на оплату праці	70,5	?	80,9	?	?
Відрахування на соц.заходи	35,2	?	33,1	?	?
Амортизація	40,4	?	38,5	?	?

Інші операційні витрати	8,3	?	12,4	?	?
Разом	?	?	?	?	?

Завдання до ситуації:

Використовуючи дані таблиці 4.3.8, проаналізувати склад та структуру витрат підприємства за статтями. Оцінити зміни в структурі витрат. Представити структуру витрат у вигляді графіку (кругової діаграми) за базовий і звітний рік.

Тема 6. Інформаційне забезпечення та організація аналізу господарської діяльності.
Типова задача.

Таблиця 4.3.9 - Вихідні дані для аналізу складу та структури наданих послуг підприємством

Вид послуг	Базовий рік	Структура (%)	Звітний рік	Структура (%)	Абсол. відх. по структурі
Послуга А	200	?	-	?	?
Послуга В	600	?	800	?	?
Послуга В	1200	?	2500	?	?
Послуга Г	2000	?	1200	?	?
Разом	?	?	?	?	?

Завдання до ситуації:

Використовуючи дані таблиці 4.3.9, проаналізувати склад та структуру наданих послуг підприємством. Оцінити зміни в структурі наданих послуг.

Типова задача.

Таблиця 4.3.10 – Вихідні дані для аналізу виручки методом ланцюгових підстановок

Показники	План	Факт	Відхилення	
			(+/-)	(%)
Кількість реалізованої продукції, од.	1356	1561	?	?
Ціна одиниці продукції, грн.	2,33	2,43	?	?
Виручка від реалізації, тис.грн.	?	?	?	?

Завдання до ситуації:

Використовуючи дані таблиці 4.3.10, знайти виручку від реалізації продукції по плану та факту. Розрахувати абсолютні та відносні відхилення по всім показникам. Проаналізувати з допомогою методу ланцюгових підстановок вплив на зміну виручки таких показників: кількість реалізованої продукції та ціни. Скласти висновок.

Тема 7. Види економічного аналізу та основи їх класифікації.

Типова задача.

Таблиця 4.3.11 - Вихідні дані для аналізу продуктивності праці методом ланцюгових підстановок

Показники	План	Факт	Відхилення	
			(+/-)	(%)
Випуск продукції, тис.грн.	25000	28600	?	?

Середньорічна чисельність персоналу, чол.	500	502	?	?
Середньорічна продуктивність на одного працівника, тис.грн.	?	?	?	?

Завдання до ситуації:

Використовуючи дані таблиці 4.3.12, знайти середньорічну продуктивність по плану та факту. Розрахувати абсолютні та відносні відхилення по всім показникам. Проаналізувати з допомогою методу ланцюгових підстановок вплив на зміну продуктивності таких показників: чисельності персоналу та випуску продукції. Скласти висновок.

Типова задача.

Таблиця 4.3.12 - Вихідні дані для аналізу матеріаломісткості
методом ланцюгових підстановок

Показники	Базовий рік	Звітний рік	Відхилення	
			(+/-)	(%)
Вартість продукції, тис.грн.	60000	58000	?	?
Матеріальні витрати на виробництво продукції, тис.грн	14700	15000	?	?
Матеріаломісткість	?	?	?	?

Завдання до ситуації:

Використовуючи дані таблиці 4.3.13, знайти матеріаломісткість за базовий і звітний рік. Розрахувати абсолютні та відносні відхилення по всім показникам. Проаналізувати з допомогою методу абсолютних різниць вплив на зміну матеріаломісткості таких показників: вартості продукції та матеріальних витрат. Скласти висновок.

Тема 8. Система комплексного економічного аналізу і пошук резервів підвищення інтенсифікації та ефективності виробництва.

Типова задача.

Таблиця 4.3.13 – Вихідні дані для комплексної оцінки діяльності підприємств
методом відстаней

Показники	Підприємства						Коефіцієнт значимості
	№1	№2	№3	№4	№5	№6	
Виручка, тис.грн.	105	98	110	95	123	99	4
Продуктивність праці, грн	100,2	103,2	105,4	96,5	108,5	97,3	3
Прибуток, тис.грн.	100	92	98	90	115	95	4
Рейтингова оцінка, R	?	?	?	?	?	?	-
Місце	?	?	?	?	?	?	-

Завдання до ситуації:

Використовуючи дані таблиці 4.3.14, на підставі динаміки фінансово-економічних показників необхідно провести комплексну оцінку діяльності підприємств за допомогою методу відстаней.

Типова задача.

Таблиця 4.3.14 – Вихідні дані для комплексної оцінки діяльності підприємств
методом суми місць

Показники	Підприємства					
	№1	№2	№3	№4	№5	№6
Рентабельність продажу, %	28	33	37	35	31	34

Обіговість запасів, днів	10,4	8,3	8,8	7,4	6,1	6,8
Виручка від реалізації, тис.грн	123	186	189	204	154	134
Сума місць	?	?	?	?	?	?

Завдання до ситуації:

Використовуючи дані таблиці 4.3.15, на підставі динаміки фінансово-економічних показників необхідно провести комплексну оцінку діяльності підприємств за допомогою методу суми місць.

5. Питання до підсумкового контролю

1. Передумови виникнення економічного аналізу, проблеми і перспективи його розвитку.
2. Принципи економічного аналізу.
3. Зміст, предмет та об'єкти економічного аналізу.
4. Визначення та характерні особливості методу економічного аналізу.
5. Класифікація аналітичних показників.
6. Поняття та класифікація факторів.
7. Класифікація методів обробки економічної інформації.
8. Загальна характеристика економіко-логічних (традиційних) методів економічного аналізу.
9. Загальна характеристика економіко-математичних методів і сфера їх використання в економічному аналізі.
10. Способи виміру впливу факторів у детермінованих системах.
11. Способи виміру впливу факторів у стохастичному аналізі.
12. Поняття «моделі» та характеристика економіко-математичних моделей.
13. Основні прийоми моделювання.
14. Метод факторного аналізу.
15. Класифікація задач факторного аналізу.
16. Організація інформаційного забезпечення аналізу господарської діяльності.
17. Джерела інформації для проведення економічного аналізу.
18. Інформаційна модель виробничо-господарської діяльності підприємства.
19. Процесуальна побудова аналітичної роботи, розподіл обов'язків між виконавцями.
20. Використання персональних комп'ютерів для обробки економічної інформації.
21. Класифікація видів економічного аналізу.
22. Організація, зміст і методика поточного аналізу господарської діяльності.
23. Організація, зміст і методика ретроспективного аналізу господарської діяльності.
24. Організація, зміст і методика перспективного аналізу господарської діяльності.
25. Характеристика видів економічного аналізу за об'єктами управління.
26. Визначення системного аналізу та його задачі.
27. Способи детермінованої комплексної оцінки результатів діяльності.
28. Особливості таксонометричного методу.
29. Використання для комплексного аналізу результатів діяльності підприємства методу суми місць.
30. Характеристика методу відстаней.
31. Характеристика матричного методу.
32. Поняття, принципи та задачі функціонально-вартісного аналізу (ФВА).
33. Етапи та використання функціонально-вартісного аналізу (ФВА).
34. Характеристика методу порівняння і його використання в аналізі господарської діяльності.
35. Характеристика балансового методу аналізу господарської діяльності.
36. Метод групування в економічному аналізі.
37. Характеристика методу елімінування та його застосування в аналізі господарської діяльності.

38. Характеристика методу кореляційно-регресійного аналізу.
39. Характеристика методів лінійного програмування.
40. Характеристика методу вирішення транспортної задачі.
41. Базові способи і моделі прогнозування діяльності підприємств.
42. Характеристика теорії масового обслуговування.
43. Евристичні прийоми економічних задач.
44. Методика комплексної оцінки інтенсифікації та ефективності господарювання.
45. Зміст комплексного аналізу, характеристика блоків комплексного економічного аналізу.
46. Поняття та класифікація резервів.
47. Методика аналізу об'єму виробництва і випуску продукції.
48. Аналіз витрат на виробництво та собівартості продукції: показники і зміст.
49. Методика аналізу організаційно-технічного рівня і якості послуг.
50. Методика аналізу використання матеріальних ресурсів.
51. Аналіз праці і його оплати на підприємствах різних форм власності.
52. Методика аналізу використання трудових ресурсів.
53. Методика аналізу використання основних фондів.
54. Аналіз фінансових результатів і рентабельності: показники і зміст.
55. Структурно-логічна модель факторної системи аналізу формування чистого прибутку.
56. Структурно-логічна модель факторної системи аналізу рентабельності.
57. Аналіз фінансового стану: показники та зміст.
58. Аналітична оцінка джерел фінансування підприємства.
59. Оборотні активи та методика їх аналізу. Показники інтенсивності використання оборотних активів, методика їх розрахунку та аналітична оцінка.
60. Аналіз фінансової стабільності та платоспроможності підприємства. Ліквідність, платоспроможність, банкрутство.

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

Нормативно-правова література

- 1 Конституція України : прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
- 2 Кодекс законів про працю України : затв. Законом від 10.12.1971 р. № 322а-08. Відомості Верховної Ради України. 1971. Додаток до № 50. Ст. 375.
- 3 Митний кодекс України : затв. постановою Верховної Ради України від 13.03.2012 р. № 4495-VI (із змінами, внесеними згідно із Законами № 141-IX від 07.11.2023 р.). Відомості Верховної Ради України. 2012. № 44-45, № 46-47, № 48. Ст.552.
- 4 Податковий кодекс України : затв. постановою Верховної Ради України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13-14, 15–16, №17. Ст. 112.
- 5 Цивільний кодекс України : затв. постановою Верховної Ради України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 356.
- 6 Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 37–38. Ст. 2004.
- 7 Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-14. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 40. Ст. 365.
- 8 Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-12. Відомості Верховної Ради України. 1991. №49. Ст. 682.

Базова навчально-методична література

- 9 Мішеніна Н. В., Ярова І.Є. Економічний аналіз : навч. посібник. Суми : Сумський державний університет, 2014. 306 с.
- 10 Мних Є. В. Економічний аналіз : підручник. К. : Знання, 2011. 630 с.

- 11 Литвин З. Б. Необхідність аналізу інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання. *Економічний аналіз*. 2016. Том 25. № 2. С. 99-107.
- 12 Олійник О. В. Стан економічного аналізу в Україні : проблеми адаптованості до інституційних запитів. *Міжнародний збірник наукових праць*. 2015. Випуск 1(16). С. 158-169.
- 13 Парасій-Вергуненко І. М. Еволюція розвитку економічного аналізу в стратегічно-орієнтованій системі управління. *Фінанси, облік і аудит*. 2011. Вип. 18. С. 328-335.
- 14 Петрицька О. С. Напрямки розвитку економічного аналізу в сучасних умовах. *Вісник Запорізького національного університету*. 2012. № 4 (16). С. 131-136.
- 15 Райковська І.Т. Економічний аналіз в системі управління суб'єкта господарювання. *Вісник ЖДТУ*. 2008. № 2 (44). С. 133-145.
- 16 Юрківська Л. Й. Сучасні підходи до економічного аналізу маркетингової діяльності на підприємствах. *Міжнародний збірник наукових праць*. 2015. Випуск 3(9). С. 232-239.

Перелік основних сайтів в глобальній мережі Internet

Нормативно-правова інформація

- 17 Верховна рада України : веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2025).
- 18 Електронна бібліотека стандартів і нормативів : веб-сайт. URL: <http://www.e-gost.org.ua> (дата звернення: 17.03.2025).
- 19 Інформаційний портал : веб-сайт. URL: <http://liga.net> (дата звернення: 17.03.2025).
- 20 Міністерство освіти і науки України : веб-сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2025).
- 21 Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України : веб-сайт. URL: <http://www.mtu.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2025).
- 22 Урядовий портал : веб-сайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2025).

Інформація про підприємства

- 23 Єдиний інформаційний масив даних про емітентів цінних паперів : Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. *Smida* : веб-сайт. URL: <http://www.smida.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2025).
- 24 Каталог підприємств України. *Ua-region* : веб-сайт URL: https://www.ua-region.com.ua/biznes-katalog#google_vignette (дата звернення: 17.03.2025).
- 25 Каталог підприємств м. Кропивницький. *Biz.kr.ua* : веб-сайт. URL: <http://www.biz.kr.ua> (дата звернення: 17.03.2025).
- 26 Каталог підприємств та послуг м. Києва. *44.ua* : веб-сайт. URL: <http://www.44.ua/catalog> (дата звернення: 17.03.2025).

Віртуальні бібліотеки

- 27 Бібліотеки рефератів : веб-сайти. URL: <http://referaty.com.ua>, <http://www.ukrreferat.com> (дата звернення: 17.03.2025).
- 28 Віртуальна бібліотека. *Lib.meta.ua* : веб-сайт. URL: <http://lib.meta.ua> (дата звернення: 17.03.2025).
- 29 Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2025).
- 30 Українська вільна енциклопедія „Вікіпедія” : веб-сайт. URL: <http://uk.wikipedia.org> (дата звернення: 17.03.2025).

Менеджмент, маркетинг, економіка та фінанси

- 31 База маркетингової інформації. *Dan.com* : веб-сайт. URL: <http://www.marketing.vc> (дата звернення: 17.03.2025).
- 32 Інтернет-портал для управлінців. *Management.com.ua* : веб-сайт. URL: <http://www.management.com.ua> (дата звернення: 17.03.2025).
- 33 Керівництво з маркетингу. *Bezpeka-shop.com* : веб-сайт. URL: <https://www.bezpeka-shop.com/download/manuals/zkteco-horus-marketing-guide.pdf> (дата звернення: 17.03.2025).

34 Український бізнес ресурс. *UBR* : веб-сайт. URL: <http://ubr.ua> (дата звернення: 17.03.2025).

Зовнішньоекономічна діяльність

35 Департамент економічного розвитку та торгівлі Кіровоградської ОДА : веб-сайт. URL: <https://economy.kr-admin.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2025).

36 ДП „Держзовнішінформ”. Державний інформаційно-аналітичний центр моніторингу зовнішніх товарних ринків : веб-сайт. URL: <https://dzi.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2025).

37 Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності. Професіоналам зовнішньоекономічної діяльності : веб-сайт. URL: <http://qdpro.com.ua> (дата звернення: 17.03.2025).

38 ПФТС. Фондова біржа : веб-сайт. URL: <https://pfts.ua> (дата звернення: 17.03.2025).

39 Сервер підтримки зовнішньоекономічної діяльності. *Mdoffice* : веб-сайт. URL: <http://www.mdoffice.com.ua> (дата звернення: 17.03.2025).

40 Українська міжнародна фондова біржа. *Probanki.com.ua* : веб-сайт. URL: <http://uise.com.ua> (дата звернення: 17.03.2025).